

KYRKOAVGIFTSPROGNOS MED MAKROEKONOMISK UTBLICK AUGUSTI 2017

1. Sammanfattning

Kyrkoavgiftsprognosen pekar på en relativt kraftig nedjustering av intäktsprognosen första prognosåret 2018 och endast mindre justeringar för övriga år i prognosperioden 2018-2022 jämfört med prognostillfället i april. Nedjusteringen för 2018 hänger samman med att Skatteverkets augustiprognoz över medlemmarnas beskattningsbara inkomster 2016 pekar på en betydligt blygsammare tillväxt av dessa inkomster jämfört med bedömningen i april.

I makroekonomisk utblick konstateras att inköpschefsindex visar på fortsatt bred global tillväxtstyrka över såväl geografiska regioner som fördelat mellan tillverkningsföretag och servicesektorn. Sencykliska tillväxtkrafter som investeringar och privat konsumtion lyfter den globala tillväxten både i år och nästa år. Trots politiska orosmoln har aktiviteten överraskat positivt i flera ekonomier, t ex i Kina, Japan, eurozonen och Norden-Baltikum. Efter en stark inledning av 2017 på både svensk och global aktiemarknad, vände det nedåt i början av sommaren. Fram till den 29 augusti hade Stockholmsbörsen trots detta stigit med 4,8 procent sedan årsskiftet. Reporäntan ligger efter Riksbankens penningpolitiska möte i juli kvar på -0,5 procent. Det har tagit tid för inflationen att stiga och för att den ska stabiliseras runt två procent bedömer Riksbanken att det krävs en fortsatt expansiv penningpolitik med fortsatta köp av statsobligationer under hösten 2017. Den första räntehöjningen väntas ske i mitten av 2018. Inflationen har överraskat på uppåtsidan de senaste månaderna, där framförallt priserna på utrikes resor varit en drivande faktor. En måttlig löneökningstakt och förstärkning av kronan väntas sedan få en återhållande effekt på inflationen under 2018. Sysselsättningens utveckling i början av året gör att prognosinstituten nu reviderar upp sina sysselsättningsprognoser för 2017. SKAO har i juni tecknat nytt kollektivavtal med fyra av fem arbetstagarorganisationer inom Svenska kyrkan, som innehåller utrymme för löneökningar om 6,5 procent över tre år. Ett skatteförslag som remitterats inför höstens budgetproposition för 2018 avser sänkt skatt för pensionärer, som vid ett genomförande leder till dämpad ökningstakt på intäkten från kyrkoavgiften år 2020. Takten på medlemsutträdena har varit fortsatt hög första halvåret 2017.

För den som ytterligare vill fördjupa sig i de ekonomiska förhållandena i världen, Sverige och Svenska kyrkan finns rapporten "Analysenhetens omvärldsrapport 2016" tillgänglig på intranätet:

<http://internwww.svenskakyrkan.se/statistik>

Uppsala i augusti 2017

Gustaf af Ugglas
Ekonomi och finanschef

2. Kyrkoavgiftsprognos

2.1 OVÄNTAT LÅGT UTFALL FRÅN SKATTEVERKET I AUGUSTI

I cirkulär 2017:42 presenterar Sveriges kommuner och landsting (SKL) en uppdaterad skatteunderlagsprognos, som sträcker sig fram till beskattningsår 2020. Svensk ekonomi har utvecklats starkt under första halvåret 2017, där särskilt produktionen i byggsektorn ökat markant som en följd av stora byggnadsinvesteringar. Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi gör att SKL bedömer att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter att växa i förhållandevis hög takt i år och nästa år. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. Jämfört med prognostillfället i april har SKL endast gjort mindre justeringar. För exempelvis 2018 har upprevidering av arbetade timmar och nedrevidering av pensionsinkomster lett till en mindre uppjustering av skatteunderlaget i nettoeffekt. Sett över hela prognosperioden är skatteunderlagsökningen i princip oförändrad jämfört med aprilprognosen.

Följande tabell visar det senaste årets SKL- prognoser över skatteunderlagets nominella utveckling.

Tabell 1

Årlig förändring av skatteunderlaget enligt Sveriges kommuner och landsting

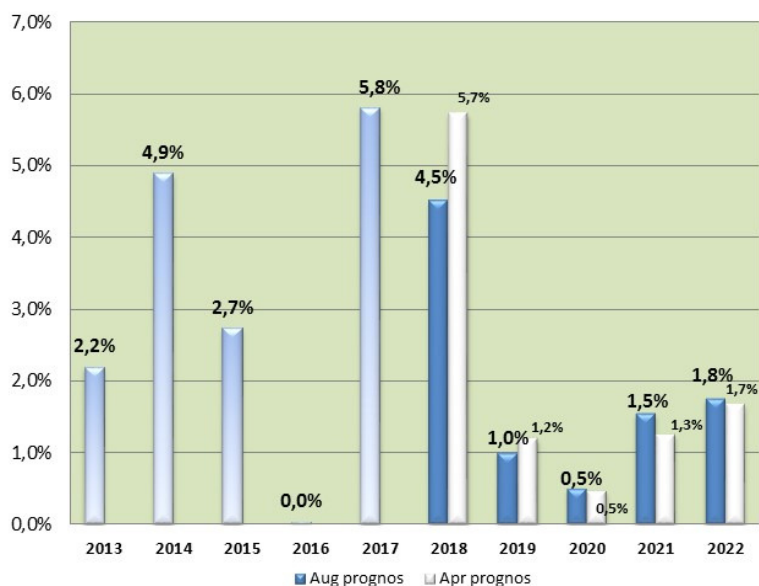
Beskattningsår	2016	2017	2018	2019	2020
Augustiprognos 2017	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5
Aprilprognos 2017	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6
Februariprognos 2017	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6
Decemberprognos 2016	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8
Oktoberprognos 2016	5,0	4,5	3,9	3,8	3,9

SKL ser inga skäl att ändra sin bedömning från april gällande skatteunderlagstillväxten på 5,0 procent för 2016 men Skatteverkets augustipublicering av preliminärt utfall inkomsterna 2016 indikerar dock att skatteunderlaget ökade med 3,9 procent. Kyrkokansliet utgår dock från att skatteunderlaget för medlemmar (kyrkoavgiftsunderlaget) beskattningsår 2016 kommer att öka i enlighet med Skatteverkets augustiprognos. En mindre uppjustering för de deklARATIONER som ännu inte granskats kan dock komma.

2.2 SKATTEUNDERLAGSPROGNOSENS PÅVERKAN PÅ KYRKOAVGIFTEN

När SKL:s prognos över skatteunderlagets utveckling (med undantag för beskattningsår 2016 då skatteverkets prognos används) tillämpas för att beräkna intäkterna från kyrkoavgifter får vi en bild enligt diagrammet nedan.

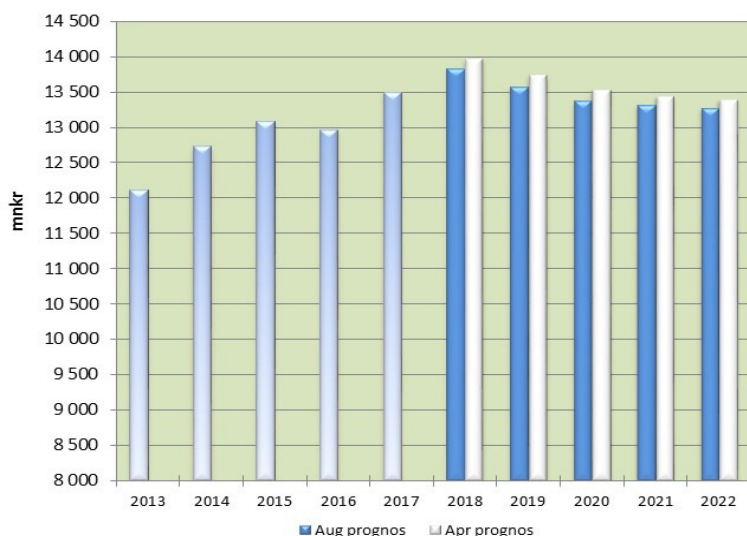
Diagram 1. Årlig förändring av kyrkoavgiftsintäkt 2018-2022

Den stora förändringen i intäktsprognosen avser 2018 och hänger samman med att 2016 års skatteunderlag (och därmed 2016 års kyrkoavgiftsunderlag), med iakttagande av Skatteverkets redovisning i augusti, inte ser ut att utvecklas i den höga takt som SKL prognostiserar. Förändringar i skatteunderlagstillväxt enligt tabell 1 påverkar intäkten från kyrkoavgiften med två års eftersläpning.

Diagram 2 nedan visar prognostiserad total intäkt från kyrkoavgiften för Svenska kyrkans församlingar och pastorat fram till och med 2022, baserad på SKL:s skatteunderlagsprognos per augusti. Intäktsutvecklingen är rensad för inflation.

Diagram 2. Kyrkoavgiftsintäkt församlingar 2018-2022, reala värden

När får konjunkturen genomslag på kyrkoavgiften?

En förändring i konjunkturen påverkar församlingarnas intäkter från kyrkoavgiften med två års fördröjning. Det beror på att församlingarna erhåller preliminära kyrkoavgifter för pågående inkomstår, det vill säga en förskottsutbetalning. Förskottet baseras på avgiftsunderlaget för respektive församling, två år före innevarande inkomstår. Exempelvis ligger medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomst år 2016 till grund för det förskott som församlingarna får för 2018. Eftersom medlemmarnas sysselsättningsnivå och löneutveckling varierar från år till år, uppstår en differens mellan förskottsutbetalningen 2016 och den faktiska kyrkoavgiften för 2016 (som är känd i slutet av 2017). Differensen leder antingen till en slutavräkningsfordran (intäkt) eller en slutavräkningskund (kostnad) för församlingarna. Både förskottet för 2018 och slutavräkningen för 2016 bokförs enligt kontantprincipen som en intäkt det år som medlen sätts in på församlingarnas respektive bankkonto, det vill säga 2018. Eftersläpning är en fördel då den ger Svenska kyrkan bättre planeringsförutsättningar.

Nästa kyrkoavgiftsprognos beräknas publiceras den 3 oktober 2017.

2.3 PROGNOSENTAGANDEN

Kyrkoavgiftsprognosen baseras på SKL:s senaste bedömning av skatteunderlagets långsiktiga utveckling. Till det har lagts en justering för effekten från fortsatt medlemsminskning enligt publikationen "Medlemsprognos 2014-2030 Sverige". Hänsyn i prognosen har också tagits till att medlemmar som lämnar Svenska kyrkan är i arbetsför ålder och har en förhållandevis hög kommunalt beskattningsbar inkomst. Kyrkoavgiftssatserna har antagits ligga kvar på 2017 års nivå under hela prognosperioden.

Prognoser är inte facit!

En rad händelser kan leda till att den ekonomiska utvecklingen blir en annan än den som redovisas i en prognos. Till exempel beror arbetsmarknadens utveckling på såväl konjunkturella som strukturella förändringar. Osäkerheten illustreras ibland med ett osäkerhetsintervall runt prognosen.

Prognoser ger dock en plattform att stå på, och de ger en bild av hur makroekonomiska förlopp hänger ihop. I massmedia ges ofta en endimensionell bild av prognoser, i termer av huruvida de träffar rätt eller inte. Men väsentligare än en prognos träffsäkerhet, är huruvida den analys som ligger bakom är relevant och tar hänsyn till befintlig information. En bra prognos kan slå fel på grund av yttre oförutsägbara händelser.

3. Makroekonomisk utblick – omvärldsfaktorer av betydelse för församlingarnas intäkter och kostnader

3.1 STARK GLOBAL TILLVÄXT MED KLASSISKA SENCYKLISKA RISKER (SEB NORDIC OUTLOOK SEPTEMBER 2017)

Inköpschefsindex visar på fortsatt bred global tillväxtstyrka över såväl geografiska regioner som fördelat mellan tillverkningsföretag och servicesektorn. Tillväxtdata har varit övertygande i både USA och särskilt eurozonen, medan dämpat inflationstryck gör att centralbankerna kan gå försiktigt fram med räntehöjningar. Dollarn har tappat mot många valutor. Marknaden har reviderat sannolikheten för en snar räntehöjning från Fed, samtidigt som utsikterna för eurozonen har förbättrats.

I den senaste konjunkturrapporten Nordic Outlook förutser SEB en global tillväxt över det historiska genomsnittet under hela perioden 2017-2019. SEB målar upp en rätt optimistisk syn, där sencykliska tillväxtkrafter som investeringar och privat konsumtion lyfter global tillväxt till 3,8 procent både i år och nästa år. Trots politiska orosmoln har aktiviteten överraskat positivt i flera ekonomier, t ex i Kina, Japan, eurozonen och Norden-Baltikum. Drivkrafterna är allt starkare arbetsmarknader, stigande resursutnyttjande, ökad handel och högre tillgångspriser.

För svensk del ger statistiken förnyat stöd till en hög BNP-prognos men samtidigt tilltar överhettningensriskerna. SEB:s prognos är att Riksbanken höjer räntan två gånger nästa år (apr & okt) och tre gånger 2019 till 0,75 %. Läs mer på www.sebgroup.com/sv där du också hittar en podcast som sammanfattar slutsatserna i rapporten.

3.2 FINANSIELL UTVECKLING 2017, FRAM TILL 29 AUGUSTI

2017 inleddes starkt på aktiemarknaderna i Sverige och globalt. I början av sommaren vände det nedåt, men fram till den 29 augusti hade Stockholmsbörsen ändå stigit med 4,8 procent sedan årsskiftet. Den globala aktiemarknaden, mätt i termer av MSCI World index i svenska kronor, har backat med 2,0 procent.

Obligationsfonder såsom Ethos räntefond har gett ungefär 0,4 procent i avkastning hittills i år. Det allmänna ränteläget är fortfarande lågt men de långa marknadsräntorna har vänt uppåt och förväntas fortsätta göra det.

Penningmarknadens utveckling, som Riksbanken ansvarar för, påverkar församlingarnas ränta på in- och utlåning av likvida medel. Dessutom påverkas församlingarnas internräntesats på materiella anläggningstillgångar och gravskötselskuld. Reporäntan ligger efter Riksbankens penningpolitiska möte i juli kvar på -0,5 procent. Det har tagit tid för inflationen att stiga och för att den ska stabiliseras runt två procent bedömer Riksbanken att det krävs en fortsatt expansiv penningpolitik med fortsatta köp av statsobligationer under hösten 2017. Viktigt i sammanhanget är även att undvika en kraftig förstärkning av kronans växelkurs. En förstärkning av kronan kan dels få negativa effekter på inflationen, dels verka hämmande på den svenska ekonomins tillväxt. Den första räntehöjningen väntas ske i mitten av 2018. Riksbankens nästa penningpolitiska möte äger rum den 6 september och reporäntebesked lämnas den 7 september.

Nedan visas en tabell över Riksbankens prognos gällande reporäntan.

Tabell 2

Reporänta i procent, årsgenomsnitt (tidigare prognos inom parantes)

	2016	2017	2018	2019
Riksbanken juli (februari)	0,5	-0,5 (-0,5)	-0,4 (-0,3)	0,0 (0,2)

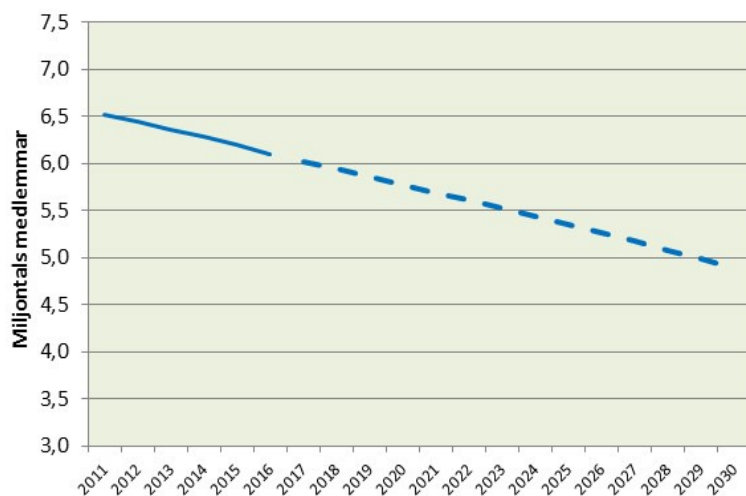
3.3 VÅRPROPOSITIONEN

Den 19 april lämnade regeringen sin ekonomiska vårproposition för 2018 till riksdagen. Riktlinjer för den ekonomiska politiken är att arbetslösheten ska fortsätta minska, att kunskapsresultaten i skolan ska öka och att Sverige ska ha en ledande roll i klimatomställningen. Därutöver vill regeringen att Sverige ska bli ett tryggare land att leva i och föreslår därför utökade resurser till polisväsendet. Ett skatteförslag som remitterats inför höstens budgetproposition för 2018 avser sänkt skatt för pensionärer, där skattesänkningen sker genom att grundavdraget för personer över 65 år höjs. Om riksdagen antar detta förslag leder det även till en något lägre intäkt från kyrkoavgiften för Svenska kyrkan, då kyrkoavgiften beräknas på medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster.

3.4 MEDLEMSUTVECKLINGEN

Människor flyttar i hög grad från glesbefolkade områden till de större städerna, en företeelse som bidrar till att medlemsminskningens takt i församlingarna varierar i olika delar av landet. I dagsläget tappar Svenska kyrkan medlemmar främst på grund av utträden, men från mitten av 2020-talet väntas generationsväxlingen¹ vara den mest drivande faktorn för utvecklingen. Takten på medlemsminskningen kommer då också att öka.

Diagram 3. Medlemsutveckling

Källa: Medlemsprognos 2014-2030 av Svenska kyrkan i samarbete med Statisticon AB

Medlemsprognos 2030 enligt diagrammet ovan publicerades före medias granskning av Svenska kyrkan sommaren 2016. Granskningen resulterade i en kraftig ökning av antalet utträden 2016, som även under första halvåret 2017 legat på en fortsatt hög nivå.

Medlemmarnas privatekonomiska situation kan påverka beslut om medlemskap i Svenska kyrkan. I det sammanhanget kan nämnas att hushållens skuldsättning i förhållande till

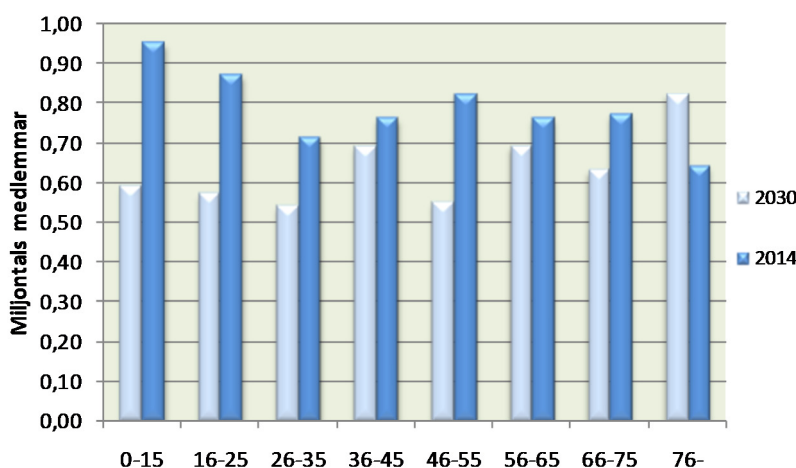
¹ Med generationsväxling menas skillnaden mellan antalet döpta och antalet avlidna i församlingen.

disponibel inkomst beräknas närma sig 200 procent år 2020 (Riksbanken augusti 2017). Svenska hushåll tillhör, inte minst mot bakgrund av de snabba prisökningarna på bostäder, de mest skuldsatta bland OECD-länderna.²

3.5 ÅLDERSSTRUKTUR BLAND MEDLEMMARNA

Antalet medlemmar i Svenska kyrkan beräknas sjunka från 6,3 miljoner 2014 till 5,1 miljoner 2030. I diagrammet nedan syns att antalet medlemmar i åldersgruppen 46-55 år, den åldersgrupp som har de högsta inkomsterna, beräknas sjunka relativt kraftigt. Den enda grupp vars medlemsantal beräknas öka fram till 2030 är i åldern 76 år och uppåt.

Diagram 4. Medlemmarnas åldersstruktur

Källa: Medlemsprognos 2014-2030 av Svenska kyrkan i samarbete med Statisticon AB

3.6 SYSSELSÄTTNING

Sysselsättningen bland medlemmarna har en direkt påverkan på underlaget till kyrkoavgiften. I början av året har både arbetskraften och sysselsättningen ökat mer än vad prognosinstituten tidigare räknat med. Trots att utbudet av arbetskraft stigit snabbt, bedöms läget på arbetsmarknaden bli allt mer ansträngt. En lägre befolkningstillväxt och växande problem med att para ihop företag med efterfrågad kompetens bidrar till att dämpa utvecklingen framöver. Tabellen nedan redovisar sysselsättningsförändring för hela befolkningen (inte bara medlemmar) enligt olika prognoser.

Tabell 3

Sysselsättning, årlig procentuell förändring (tidigare prognos inom parantes)

	2016	2017	2018	2019
Konjunkturinstitutet juni (dec)	1,5 (1,4)	2,4 (1,3)	1,0 (1,0)	0,4
Riksbanken juli (feb)	1,5 (1,5)	2,1 (1,3)	0,8 (0,7)	0,5
Snitt SEB & Swedbank aug (feb)	1,5 (1,6)	2,3 (1,7)	1,4 (1,2)	0,9

3.7 LÖNEÖKNINGAR

Löneökningstakten i samhället påverkar dels storleken på intäkten från kyrkoavgift, men också Svenska kyrkans egna personalkostnader. Den goda konjunkturen och svårigheterna med

² Svenska kyrkan, Analysenhetens omvärldsrappport 2016, sid 43.

matchningen på arbetsmarknaden väntas leda till att löneökningstakten i Sverige stiger framöver. Låga löneökningar i euroområdet bedöms dock ha haft en återhållande effekt på den svenska lönebildningen hittills i år, varför utvecklingstakten framöver ändå bedöms bli förhållandevis måttlig. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har i juni tecknat nytt kollektivavtal med fyra av fem arbetstagarorganisationer inom Svenska kyrkan, som innehåller utrymme för löneökningar om 6,5 procent över tre år. Förhandlingar pågår fortfarande med Kyrkans Akademikerförbund.

Tabell 4

Timlön enligt KL, årlig procentuell förändring (tidigare prognos inom parentes)

	2016	2017	2018	2019
Konjunkturinstitutet juni (dec)	2,4 (2,5)	2,7 (2,9)	2,9 (3,1)	3,3
Riksbanken juli (feb)	2,4 (2,5)	2,7 (3,0)	3,0 (3,3)	3,2
SKL aug (feb)	2,4 (2,6)	3,0 (2,9)	3,1 (3,1)	3,4

3.8 INFLATIONEN OCH KOSTNADSUTVECKLINGEN

Inflationen har överraskat på uppåtssidan de senaste månaderna. Det är delvis tillfälliga drivkrafter, framförallt priserna på utrikes resor, som stigit i en hög takt. Tidigare kronförsvagning och högre livsmedelspriser talar för att inflationen fortsätter ligga i linje med målet under andra halvåret i år. En måttlig löneökningstakt och förstärkning av kronan väntas sedan få en återhållande effekt på inflationsutvecklingen under 2018.

Tabell 5

KPI, årlig procentuell förändring (tidigare prognos inom parentes)

	2016	2017	2018	2019
Konjunkturinstitutet juni (dec)	1,0 (1,0)	1,7 (1,3)	1,6 (1,7)	2,3
Riksbanken juli (feb)	1,0 (1,0)	1,6 (1,6)	2,0 (2,1)	2,9
Snitt SEB & Swedbank aug (feb)	1,0 (1,0)	1,9 (1,8)	2,0 (1,9)	2,3

4. Hjälp och stöd till församlingarnas budgetarbete

Dokumentet Budgetförutsättningar 2018 finns tillgängligt på intranätet och innehåller information om allmänna förutsättningar för arbetet med budget 2018. Budgetförutsättningar 2018 finns på intranätet, sökväg Verksamhetsstöd/Ekonomi och finans/Ekonomi/Budget/ Budgetförutsättningar 2017.

Simuleringsmall för beräkning av kyrkoavgift samt eget kapital

På Svenska kyrkans intranät -under Verksamhetsstöd/Ekonomi och finans/Ekonomi/Mallar och Blanketter/ Hjälpdokument till budgetarbetet -finns en mall i excelformat för beräkning och simulering av kyrkoavgift, ekonomisk utjämning samt eget kapital för åren 2018–2031. Mallen är avsedd att tillämpas på församlingar med egen ekonomi samt pastorat.

5. Hjälp och stöd i finansiella frågor

Nationell nivå vill förenkla och effektivisera kapitalförvaltningen för samtliga enheter inom Svenska kyrkan. Alla verktyg är på plats för en effektiv etisk kapitalförvaltning, mer information finns också på intranätet där man även hittar de styrande dokumenten kring förvaltningen:

<http://internwww.svenskakyrkan.se/Ekonomi/finans>

5.1 KYRKKONTOT – RÄNTA PÅ LÄTTILLGÄNGLIGA PENGAR

Kyrkkontot som är ett transaktionskonto ger motsvarande Riksbankens reporänta plus 0,50 procent (per den 29 augusti, 0 procent) på hela tillgodohavandet. Basutbudet av betaltjänster är avgiftsfria. Här placeras alltså det kapital som ska vara lättillgängligt. Ett gott förvaltningsresultat inom kyrkkontot har gjort att vi flera år haft möjlighet att dela ut en extra ränta till kontohavare. För 2016 landade extraräntan på 0,6 procent. **Kyrkkontot har i de flesta fall gett en bättre avkastning än alla korta fastränteplaceringar samt korta räntefonder. Vår ambition är att fortsätta med det.**

5.2 ETHOS FONDER – ETISK, EFFEKTIVT OCH ENKELT

Fonderna förvaltas i enlighet med de etiska krav som kyrkostyrelsen fastställt i finanspolicyn för Svenska kyrkans nationella nivå. Det innebär fokus på att investeringar görs i välskötta företag som arbetar med hållbarhetsfrågor som har bäring på affärsverksamheten, samtidigt som investeringar inte görs i företag vars verksamhet vi vill undvika, t ex vapenproduktion och utvinning av kol och olja.

5.3 Ethos räntefond förvaltas av SEB och har mellan 25–40 underliggande räntebärande värdepapper nominerade i svenska kronor. Risken är förhållandevis låg. Fonden lämpar sig väl för en placering på två år eller längre. Förvaltningsavgiften är för närvarande 0,07 procent.

5.4 Ethos aktiefond Sverige förvaltas av SEB och består av mellan 40–60 bolag som är noterade på Stockholmsbörsen. Ett mindre inslag av nordiska aktier kan från tid till annan förekomma i fonden. Risken är förhållandevis hög och marknadsvärdet kan variera mycket. Fonden lämpar sig för en placering på minst fem år eller längre. Förvaltningsavgiften är för närvarande 0,14 procent.

5.5 Ethos aktiefond Global förvaltas av RobecoSAM (tidigare namn SAM, Sustainable Asset Management) men administreras av SEB. Fonden investerar i bolag globalt och antalet innehav är mellan 30-60 stycken. Risken är förhållandevis hög och marknadsvärdet kan variera mycket. Fonden lämpar sig för en placering på minst fem år eller längre. Förvaltningsavgiften är för närvarande 0,50 procent.

Genom att använda sig av kyrkkontot och de tre Ethosfonderna har en församling alla verktyg som krävs för att få en kostnadseffektiv kapitalförvaltning med god riskspridning som också lever upp till de krav som nationell nivå ställer på sina förvaltare gällande etik. På intranätet finns det också exempel på andra fonder som förvaltar i enlighet med svenska kyrkans policy.

5.6 RISK OCH AVKASTNING, NÅGRA ORD PÅ VÄGEN...

Grundprincipen för alla investeringar är enkel. Risk och avkastning går hand i hand. Investeringar med låg risk ger normalt låg avkastning, samtidigt som högre risker kan ge högre avkastning. Med en högre risk måste du även vara beredd på att kapitalet också kan sjunka i värde.

5.7 AVKASTNINGSMÅL FÖR NATIONELL NIVÅ SAMT FÖRDELNING MELLAN AKTIER OCH RÄNTOR

På nationell nivå har vi en långsiktig placeringshorisont. En lång placeringshorisont ger möjlighet att ta en högre risk för att i det längre perspektivet erhålla en högre avkastning. Det övergripande målet

för avkastningen är en real avkastning på tre procent över en rullande tioårsperiod mätt som årlig avkastning. Det innebär att avkastningen ska överträffa inflationen (mätt som konsumentprisindex) med tre procentenheter. En fördelning med 60 procent aktier och 40 procent räntor är i dagsläget utgångsläget för att nå det långsiktiga avkastningsmålet.

5.8 ENKELT, ETISKT OCH VÄLDIGT KOSTNADEFFEKTIVT

Det långsiktiga kapitalet kan t.ex. fördelas enligt följande: 30 procent Ethos aktiefond Sverige, 30 procent Ethos aktiefond Global samt 40 procent Ethos räntefond om man har ett liknande avkastningsmål som nationell nivå. Med den investeringen får man en god riskspridning med 130-160 underliggande värdepapper i tillgångsslagen aktier och räntor. Svårare behöver det inte vara! Alternativt kan man också placera i några av de andra fonderna som finns omnämnda på intranätet. Men tänk i så fall på att få en god riskspridning bland de olika tillgångsslagen.

6. Kontakt

Frågor, kommentarer och synpunkter på denna rapport kan lämnas till:

Kyrkoavgiftsprognos

AnnMargaret Dahlström, Ekonom 018-16 96 73

annmargaret.dahlstrom@svenskakyrkan.se

Liselotte Ågren, Ekonom 019-16 96 76

liselotte.agren@svenskakyrkan.se

Jan Östlund, Ekonom 018-16 95 40

jan.ostlund@svenskakyrkan.se

Makroekonomisk utblick samt Hjälp och stöd i finansiella frågor

Anders Thorendal, Finanschef 018-16 95 88

anders.thorendal@svenskakyrkan.se